

'JE VOELT HET BELANG VAN ZO'N ZAAK'

De euthanasiezaak

Een arts die in 2016 euthanasie pleegde op een zwaar demente vrouw heeft zich niet schuldig gemaakt aan moord. De Rechtbank Den Haag ontsloeg haar in september van alle rechtsvervolging. De arts werd niet vrijgesproken omdat er geen sprake was van een strafbaar feit. De vrouw hoefde de wens van de patiënt volgens de rechtbank niet mondeling te verifiëren, omdat dat door de toestand waarin de vrouw verkeerde niet meer mogelijk was. Het OM wilde dat de arts schuldig werd bevonden aan moord, maar eiste geen straf, daarbij rekening houdend met haar goede intenties, haar volledige medewerking en het feit dat zij al was getroffen door de vervolging en een procedure bij de tuchtrechter. Het OM heeft cassatie in naam der wet aangetekend bij de Hoge Raad.

SPRAAKMAKENDE ZAKEN

Het is inmiddels traditie. In december biedt het *Advocatenblad* een overzicht van de meest spraakmakende zaken uit het achterliggende jaar. Vier advocaten lichten hun zaak toe.

MOEDIGE MEDICUS

Een 68-jarige arts die in 2016 euthanasie verleende aan een demente vrouw is ontslagen van alle rechtsvervolging. Strafrechtadvocaat Robert-Jan van Eenennaam (48) van SKE Advocaten (vestigingen in Den Haag en Rotterdam) en gezondheidsrechtadvocaat Mieke de Die (58) van Velink & De Die advocaten in Amsterdam vertellen over de maatschappelijke relevantie van deze zaak.

DOOR / FRANCISCA MEBIUS

Het was de eerste keer sinds de inwerkingtreding van de Wet toetsing levensbeëindiging in 2002 dat een arts werd vervolgd op verdenking van het niet zorgvuldig uitvoeren van euthanasie. 'Je voelt het belang van zo'n zaak,' zegt De Die. 'Er hing ontzettend veel vanaf. Niet alleen voor deze arts, maar voor de hele medische beroepsgroep.' In de wet staat dat een schriftelijke verklaring tot euthanasie in de plaats komt van een mondeling verzoek tot euthanasie wanneer een meerderjarige wilsonbekwame patiënt die verklaring heeft opgesteld toen hij nog wilsbekwaam was. Het OM wilde weten of er nog een mondelinge verificatieplicht bestaat wanneer een arts een diep demente patiënte met een wilsverklaring wil euthanaseren. De Die: 'Dat ging over de rug van een individuele arts.' Volgens Van Eenennaam is het 'wrang' dat de arts werd verdacht van moord. 'Moet je een arts die naar eer en geweten heeft gehandeld en die superzorgvuldig is geweest vervolgen voor moord? Dat gaf geen pas, vonden wij.' De twee advocaten behandelden de zaak samen vanwege de tuchtzaak

die tegelijkertijd liep en ingediend werd door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). De Die had als gezondheidsrechtadvocaat de *lead* in de tuchtzaak en Van Eenennaam als strafrechtadvocaat in de strafzaak. Naar eigen zeggen een leerzaam proces. 'We begonnen met het verzoek aan de tuchtrechter om de IGJ niet-ontvankelijk te verklaren,' aldus De Die. 'De wilsverklaring hoort bij de strafrechter thuis, vinden wij,' vult Van Eenennaam aan. Maar dat gebeurde niet. Het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg in Den Haag besloot te oordelen over de wilsverklaring en legde de arts een berisping op. Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (CTG) oordeelde in hoger beroep milder: de arts kreeg een waarschuwing. De Die: 'Onze cliënte zou volgens het CTG een poging hebben moeten doen om met de patiënte te praten. Dat is op z'n minst bijzonder, want het ging hier om een zwaar demente vrouw die haar eigen spiegelbeeld niet meer herkende. Gelukkig was de rechtbank in de strafzaak die volgde het daarmee eens.' Van Eenennaam vindt dat het OM een terechte tik op de vingers heeft

gekregen. 'Met name door de overweging in het vonnis van de rechtbank dat een beschuldiging van moord geen recht doet aan het integere en transparante handelen van de verdachte. De uitspraak is helder en is een volledige erkenning van het handelen van de arts. Het voelde echt als gerechtigheid.' De Die: 'Het is een enorme opluchting dat alle procedures voor de arts nu voorbij zijn. Cassatie in het belang der wet speelt voor haar geen rol meer en ze kan eindelijk van haar pensioen genieten. Juridisch gezien is het interessant om te zien hoe de Hoge Raad hiernaar gaat kijken. Voor de beroepsgroep is dat zeer relevant. De motivering van de rechtbank en hoe het vonnis is geformuleerd zijn om door een ringetje te halen.' Van Eenennaam gaat ervan uit dat de Hoge Raad de visie van de rechtbank volgt. 'Daar is geen speld tussen te krijgen. Deze zaak bevindt zich op het snijvlak van het medische, het juridische, maar ook het ethische. Het is goed dat de schriftelijke wilsverklaring er is en dat er artsen zijn die de moed hebben om euthanasie uit te voeren. Deze arts is moedig geweest, omdat ze de beslissing heeft durven nemen.' ▶